

IARU

Међународна процедура рада у ванредним приликама

Усвојено у сва три региона

Превод на српски језик: Пеђа Супуровић YТ9ТР

1. Опште

Радио-аматерска служба је један од радио-комуникационих сервиса које је успоставила Међународна телекомуникациона унија. У свим оваквим сервисима саобраћај у ванредним приликама има апсолутни приоритет у односу на уобичајени рад.

Рад у ванредним приликама захтева ефикасан проток информација. Ефикасност није својствена радио-аматерима па због тога сваки оператор треба да размишља о томе како ће реаговати у ванредној ситуацији и треба да се припреми што је боље могуће.

2. Понашање у случају ванредне прилике

- Ако чујете речи „позив у помоћ“, „хитно“ или на енглеском језику "emergency", "welfare-traffic" или скраћеницу QUF – престаните са емитовањем и слушајте.

- Ако чујете такве емисије – станите са радом, слушајте и запишите све што чујете.

- Не напуштајте фреквенцију пре него што будете сигурни да не можете помоћи или да неко други помаже.

- Не емитујте ако нисте сигурни да можете да помогнете.
- Пратите упутства управне станице (ако је има) и понашајте се како она наложи. Саобраћајем управља станица која је затражила помоћ или станица коју она одреди.
- Емитујте кратко. Немојте емитовати без потребе или непотребне информације.
- У случају сметњи од друге станице, управна станица или друга станица коју је она одредила треба да емитује речи „позив у помоћ“, „хитно“, „прекините емитовање“ или на енглеском језику *"emergency"*, *"welfare-traffic"*, *"stop sending"* или скраћеницу *QUF* станица која изазива сметње.

Прикупите податке по следећем принципу

Када? (Датум време, фреквенција)

Где? (Место где је потребна помоћ)

Шта? (Шта се десило,, шта је потребно учинити)

Како? (Како се може помоћи)

Ко? (Ко може да помогне)

3. Ограничите комуникацију

Радио-аматерска веза је вероватно последња врста комуникације која ће бити употребљена у ванредним приликама. Ограничите се на то. Давање савета и планирање пружања помоћи препустите лицима и институцијама које су за то задужене.

4. Образац преношења порука

Успоставите контакт са особама и организацијама које су задужене за деловање у ванредним приликама или су укључене у пружање помоћи и помозите им преношењем њихових порука.

Комуникација је најефикаснија ако порука до одредишта дође истоветна ономе како ју је сачинио пошиљалац. Због тога, сваки пошиљалац треба да запише своју поруку (у облику телеграма) која садржи адресу одредишта (примаоца), текст поруке и његов потпис.

Пример на српском језику:

адреса: doktor jovanovic senjak

текст поруке: odgovor na vasu poruku od 16. novembra u 1230 utc stop koliko komada poljskih kreveta vam je potrebno

потпис: markovic crveni krst uzice

Пример на енглеском језику:

address: doctor brown river city

text: refer to your message November 16
1230 utc stop how many units of xyz do you need.
signature: smith red cross seatown

5. Заглавље

(1) Стандардно заглавље

Станица која припрема поруку за емитовање у радио-аматерској мрежи припрема заглавље.

Заглавље садржи следеће информације у датом редоследу:

1. број / number
2. ознаку хитности / precedence
3. изворна станица / station of origin
4. број речи / check (број речи у тексту)
5. место поруке / place of origin
6. време поруке / filing time
7. датум поруке / filing date

Број је серијски број додељен поруци

Ознака хитности може бити:

- E** – хитно / emergency
- P** – приоритетно / priority
- R** – обично / routine

Изворна станица је позивни знак станице која је прва послала поруку у радио-мрежу.

Место поруке је место (град, насеље, село, брод) одакле је пошиљалац послао своју поруку.

Време поруке и **датум поруке** су време и датум када је порука послата. Време се наводи као универзално време у међународном саобраћају, а у локалном саобраћају се може користити и локално време.

Пример на српском језику:

```
nr 18 p XY1ZZ 31 pozega 2215 jan 14 =  
crveni krst uzice  
da li su kod vas zbrinute osobe petar petrovic iz sela roge stop  
goran ivanovic iz sela roge stop snezana ivanovic iz sela roge =  
gorska sluzba spasavanja pozega +
```

Пример на енглеском језику:

nr 43 p XY1ZZ 26 pool-town 2215 jan 14 =
red cross lake city
please send us information about following persons stop walter smith
harbour street 4 stop adam brown and family water avenue 16 stop eva
black rain-way 28 =
information bureau for river district disaster +

(2) Скраћено заглавље

За VHF-FM везе када је комуникација лакша може се користити краће заглавље:

1. број / number
2. изворна станица / station or origin
3. време поруке / filing time

Број је серијски број додељен поруци

Изворна станица је позивни знак станице која је прва послала поруку у радио-мрежу.

Време поруке је време и датум када је порука послата.

Пример на српском језику:

nr 12 XY1ZZ 1832 =
stari most =
potrebno vozilo hitne pomoci na raskrsnici kod crkve =

Пример на енглеском језику:

Nr 4 XY1ZZ 1832 =
hospital lake city =
two more ambulances needed at harbour street =

6. Пример преноса порука гласом

Пример на српском језику:

- YX1AA ово је XY1ZZ, имам поруку за вас, завршавам
- ово је YX1AA, спреман сам, завршавам
- почетак поруке,
број четири
икс ипсилон један земун земун
јединица осам три два,
адреса црвени крст ужице
- текст,
потребно возило хитне помоћи на раскрсници код цркве,
крај поруке, завршавам
- поновите реч након код, завршавам

- код цркве, завршавам
- примљено број четири YX1AA се одјављује
- у реду XY1AA се одјављује

Пример на енглеском језику:

- YX1AA this is XY1ZZ, I have a message, over
- this is YX1AA, I am ready, over
- message begins,
number four
x-ray yankee one zulu zulu
one eight three two,
address hospital lake city
- text,
two more ambulances needed at harbour street,
message ends, over
- repeat word after more, over
- more ambulances over
- received number four YX1AA out
- ok XY1AA out

7. Пример преноса поруке телеграфјом

Пример на српском језику:

- YX1AA de XY1ZZ qtc k
- de YX1AA qrv k
- .-. nr 32 p XY1AA 16 prelјina 2215 Jan 14 -...-
- crveni krst cacak -...-
- molimo vas posaljite nam podatke o vodostaju na lokaciji grab -...-
- gorska sluzba spasavanja .-.-.
- wa lokaciji k
- lokaciji grab k
- de YX1AA qsl 32 sk
- de XY1ZZ ok sk

Пример на енглеском језику:

- YX1AA de XY1ZZ qtc k
- de YX1AA qrv k
- .-. Nr 32 p XY1AA 24 poor town 2215 Jan 14 -...-
- red cross lake city -...-
- please send us information -...-
- information bureau for river district disaster .-.-.
- wa please k
- please send k
- de YX1AA qsl 32 sk
- de XY1ZZ ok sk

Почетак поруке: -.-.-

Размакница -...-

Крај поруке .-.-.

8. Срицање

Да би се избегле забуне користи се само стандардно срицање

Табела срицања слова на српском језику:

авала	ивањица	кворум	ипсилон	ђуприја
београд	јадар	рума	земун	чачак
цер	косово	сава		ђаковица
дрина	лесковац	тимок		цеп
европа	морава	ужице		љубовија
футог	ниш	ваљево		његош
голија	обилић	дупло ве		шабац
херој	пирот	икс		жабаљ

Табела срицања бројева на српском језику:

јединица	шест
два	седам
три	осам
четири	девет
петица	нула

Међународна табела срицања слова:

alpha	india	quebec	yankee
bravo	juliet	romeo	zulu
charlie	kilo	sierra	
delta	lima	tango	
echo	mike	uniform	
foxtrot	november	victor	
golf	oscar	whiskey	

hotel   papa   x-ray

Међународна табела срицања бројева:

one	six
two	seven
three	eight
four	nine
five	zero

9. Посебне скраћенице у саобраћају телеграфијом

QOD

УПИТНО: Можете ли да комуницирате на ... језику?

ПОТВРДНО: Могу да комуницирам са вама на ... језику

0 Холандском	5 Италијанском
1 Енглеском	6 Јапанском
2 Француском	7 Норвешком
3 Немачком	8 Руском
4 Грчком	9 Шпанском

QTV

УПИТНО: Треба ли да дежуран за вас на фреквенцији ... kHz (од ... до ... часова)?

ПОТВРДНО: Дежурајте за мене на фреквенцији ... kHz (од ... до... часова)

QTX

УПИТНО: Да ли ће ваша станица бити на располагању за даљу комуникацију са мном до даљњег (или до ... часова)?

ПОТВРДНО: Мја станица ће бити на располагању за даљу комуникацију са вама до даљњег (или до .... часова)

QUA

УПИТНО: Имате ли вести о ...?

ПОТВРДНО: Имам вести о ...

QUF

УПИТНО: Јесте ли примили сигнал опасности (сигнал за помоћ) од ...?

ПОТВРДНО: Примио сам сигнал опасности (сигнал за помоћ) од ....

QUM

УПИТНО: могу ли да наставим са уобичајеним радом?

ПОТВРДНО: Можете наставити са уобичајеним радом.

QRR

УПИТНО: Да ли сте спремни за аутоматски рад?

ПОТВРДНО: Спреман сам за аутоматски рад.

10. Шта радити после?

Не заборавите да обавестите националну радио-аматерску организацију о свом учећу у ванредној ситуацији.

Потрудите се да и јавност сазна за ваш допринос.

30.06.98 DJ6TJ

ПОРУКА / MESSAGE

Образац попуните свим великим словима / Fill form with all capital (block) letters

БРОЈ NUMBER	ХИТНОСТ PRECEDENCE R ☐ Обично / Routine P ☐ Приоритет / Priority E ☐ Хитно / Emergency (означи једно / tick one)	ИЗВОРНА СТАНИЦА STATION OF ORIGIN	БРОЈ РЕЧИ WORD COUNT (CHECK)	МЕСТО ПОРУКЕ PLACE OF ORIGIN	ВРЕМЕ FILING TIME	ДАТУМ FILING DATE

За / To:

Текст / Text:

Од / From:

Попуњава радио-оператор / For radio operator use only:

ПРИМЉЕНО ОД RECEIVED FROM	ДАТУМ DATE	ВРЕМЕ TIME

ПОСЛАТО ЗА SENT TO	ДАТУМ DATE	ВРЕМЕ TIME

ПОРУКА / MESSAGE

Образац попуните свим великим словима / Fill form with all capital (block) letters

БРОЈ NUMBER	ХИТНОСТ PRECEDENCE R ☐ Обично / Routine P ☐ Приоритет / Priority E ☐ Хитно / Emergency (означи једно / tick one)	ИЗВОРНА СТАНИЦА STATION OF ORIGIN	БРОЈ РЕЧИ WORD COUNT (CHECK)	МЕСТО ПОРУКЕ PLACE OF ORIGIN	ВРЕМЕ FILING TIME	ДАТУМ FILING DATE

За / To:

Текст / Text:

Од / From:

Попуњава радио-оператор / For radio operator use only:

ПРИМЉЕНО ОД RECEIVED FROM	ДАТУМ DATE	ВРЕМЕ TIME

ПОСЛАТО ЗА SENT TO	ДАТУМ DATE	ВРЕМЕ TIME